

Jaarverslag leerplicht schooljaar 2024-2025

Inhoud

1 Voorwoord

2 Team Leerlingzaken

- 2.1 Leerplicht en kwalificatieplicht
- 2.2 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)
- 2.3 Rol van de leerplichtadministratie

3 Visie op verzuim

- 3.1 Doel terug-/toeleiding passend onderwijs
- 3.2 Vroegsignalering en inzet van gepaste hulp
- 3.3 Ketensamenwerking

4 Samenwerkingspartners: Categorie onderwijs

- 4.1 Scholen
- 4.2 Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO
- 4.3 Onderwijsinspectie
- 4.4 Halt
- 4.5 Openbaar Ministerie & Raad voor de Kinderbescherming
- 4.6 Onderwijsconsulenten

5 Samenwerkingspartners: Categorie zorg

- 5.1 GGD
- 5.2 (Jeugd)hulpverlening en begeleiding
- 5.3 Samenwerking jongeren 17 en 18 jaar

6 Terugblik

- 6.1 Datatraject en herdefiniëren doelgroepen
- 6.2 Rol Openbaar Ministerie
- 6.3 Samenwerking onderwijs

3

4

- 4
- 4
- 4

5

- 5
- 5
- 5

6

- 6
- 6
- 6
- 6
- 7
- 7

8

- 8
- 8
- 8

9

- 9
- 9
- 9

7 Vooruitblik

- 7.1 Preventiecoach mboRijnland Alphen aan den Rijn
- 7.2 Versterking en effectievere samenwerking scholen
- 7.3 Van cluster naar werkwijze: de leerrechtgedachte voor het hele team

8 Gemeente Alphen aan den Rijn in cijfers

9 Cijfers en toelichting Gemeente Alphen aan den Rijn

- 9.1 Verzuim
- 9.2 (Strafrechtelijke) Routes oplossen verzuim
- 9.3 Vrijstellingen
- 9.4 Leerrecht en Preventie

10 Gemeente Nieuwkoop in cijfers

11 Cijfers en toelichting Gemeente Nieuwkoop

- 11.1 Verzuim
- 11.2 (Strafrechtelijke) Routes oplossen verzuim
- 11.3 Vrijstellingen
- 11.4 Leerrecht en Preventie

10

- 10
- 10
- 10

11

12

- 12
- 16
- 17
- 20

24

25

- 25
- 29
- 30
- 33

1 Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag leerplicht en leerrecht 2024-2025 van de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Hierin presenteren wij de belangrijkste resultaten van het afgelopen schooljaar. U vindt niet alleen cijfers over schoolverzuim en vrijstellingen, maar ook een beeld van de inzet van Team Leerlingzaken en de ontwikkelingen die ons samen met scholen, ouders en zorgpartners hebben beziggehouden.

Dit verslag is meer dan een wettelijke verplichting. Het biedt ons de kans om stil te staan bij wat is bereikt en welke stappen nog nodig zijn. Iedere jongere heeft recht op goed onderwijs en dat vraagt om voortdurende samenwerking. Dagelijks zetten Team Leerlingzaken, scholen, ouders, jeugdhulp en andere samenwerkingspartners zich in om dit recht te waarborgen en jongeren perspectief te bieden. Hun gezamenlijke inzet vormt de basis van de resultaten die in dit verslag zichtbaar worden.

Ook dit jaar zien we dat preventie en samenwerking hun vruchten afwerpen. De cijfers van het afgelopen schooljaar laten stabiliteit en lichte verbeteringen zien, maar vooral blijkt dat de integrale samenwerking tussen onderwijs, zorg en gemeente leidt tot tastbare resultaten. De verhalen van risicoleerlingen die weer schooluren opbouwen en thuiszitters die terugkeren naar school zijn daarvan de meest sprekende voorbeelden.

Met ingang van dit schooljaar hebben we ervoor gekozen om in dit jaarverslag aparte hoofdstukken op te nemen voor Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Daarmee willen we meer recht doen aan de lokale context en de specifieke ontwikkelingen per gemeente.

Voor de komende periode blijven we samen werken aan het versterken van preventie en het voorkomen van uitval. Wij zijn dankbaar voor de inzet van alle betrokken partijen. Met elkaar zorgen we voor een veilige en stimulerende omgeving waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen en bouwen aan een kansrijke toekomst.

Gert Jan Schotanus
Wethouder Onderwijs
Gemeente Alphen aan den Rijn

Tom de Kleer
Wethouder Onderwijs
Gemeente Nieuwkoop

2 Team Leerlingzaken

De leerplicht- en leerrechtconsulenten van team Leerlingzaken werken voor de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. De kerntaak van de leerplichtconsulenten is toezicht houden op de naleving van de Leerplichtwet. De Leerplichtwet is een belangrijk instrument bij het beschermen van het recht op onderwijs. Het doel van de Leerplichtwet is dat jongeren de kennis en vaardigheden opdoen om in de toekomst voldoende zelfredzaam te zijn in de samenleving.

2.1 Leerplicht en kwalificatieplicht

Volledige leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot en met 16 jaar. Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben jongeren meer kans op een baan met toekomstperspectief. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger. De kwalificatieplicht eindigt als de leerling een startkwalificatie heeft behaald of 18 jaar is geworden.

2.2 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De leerplichtconsulenten handelen meldingen van schoolverzuim af volgens de MAS. Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Een methodische aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, Halt-straft, dwang in civielrechtelijk kader en dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop. De MAS is ontwikkeld door Halt, OM, Ingrado en Raad voor de Kinderbescherming. En werkt met het motto: een lichte aanpak waar kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

2.3 Rol van de leerplichtadministratie

De leerplichtadministratie controleert via DUO welke kinderen of jongeren op dat moment geen schoolinschrijving hebben (absoluut verzuim) en zet de eerste acties uit. Controle hierop is van wezenlijk belang en moet frequent plaatsvinden om leerlingen in beeld te houden. Ook is de leerplichtadministratie de eerste schakel bij het aannemen, beoordelen en doorzetten van meldingen dat jongeren de school niet bezoeken (relatief verzuim). Deze meldingen worden gedaan door de scholen. Daarnaast meldt de leerplichtadministratie leerlingen met een beroep op vrijstelling vanwege een lichamelijke of psychische beperking aan bij de onafhankelijke arts.

3 Visie op verzuim

Aanhoudend schoolverzuim kan de ontwikkeling van een kind ernstig bedreigen. Leerplichtconsulenten zetten daarom tijdig de juiste interventies in om ervoor te zorgen dat ieder kind met zorgwekkend verzuim een passende plek in het onderwijs krijgt. Waar nodig schakelen ze vroegtijdig (jeugd)hulp in of zorgen voor passende aanpassingen. Zo beschermen we het recht op onderwijs en ontwikkeling voor alle kinderen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Het doel is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma
- Vroeg signalering en inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop
- Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim

3.1 Doel terug-/toeleiding passend onderwijs

Het volgen van onderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van een kind en voor het verwerven van een goede plek in de maatschappij. Als het nodig is, dan denken leerplichtconsulenten mee casuïstiek wat risicoleerlingen betreft. Dit betreft casuïstiek waarin wellicht geen sprake is van ongeoorloofd verzuim, maar wel van veelvuldig geoorloofd verzuim of problematiek waardoor de kans op uitval groot is. Ook dit draagt bij aan onze preventieve taak: we willen schooluitval voorkomen en eraan bijdragen dat zoveel mogelijk jongeren een diploma halen. Als een kind twee maanden thuis zit zonder passend onderwijs en/of zorgtraject dan neemt leerplicht de procesregie om aan te sturen op een oplossing.

3.2 Vroegsignalering en inzet van gepaste hulp

De leerplichtconsulent buigt zich niet alleen over schoolverzuim, maar kijkt ook breed naar wat er verder speelt in een gezin. Zo is schoolverzuim vaak een signaal voor achterliggende problematiek. Is er sprake van bredere problematiek, dan verwijst de leerplichtconsulent naar een ketenpartner voor gepaste hulp. Op deze manier werkt leerplicht preventief: we willen de oorzaken van schoolverzuim verhelpen en hopen te voorkomen dat jongeren zich moeten melden bij het Serviceplein als ze volwassen zijn.

3.3 Ketensamenwerking

Het doel van de ketensamenwerking is zorgen dat er een efficiënte, effectieve en sluitende aanpak ontstaat, waarbij informatie wordt gedeeld en de verschillende partners niet langs elkaar heen werken. De leerplichtconsulent vervult in de gezamenlijke aanpak een schakelrol en neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op verzuimmeldingen. Zijn er meerdere ketenpartners bij een gezin betrokken dan kan de leerplichtconsulent de regie op zich nemen zolang de schoolgang nog niet is hersteld. Gaat een jongere weer naar school maar is er nog wel sprake van hulpverlening, dan wordt de regie vanuit de leerplichtconsulent overgedragen aan de hulpverlenende partnerorganisatie.

De leerplichtconsulent buigt zich niet alleen over schoolverzuim, maar kijkt ook breed naar wat er verder speelt in een gezin.

4 Samenwerkingspartners: Categorie onderwijs

4.1 Scholen

Meldplicht

De scholen hebben een meldplicht om vermoedelijk ongeoorloofd verzuim van >16 uur in 4 weken te melden bij leerplicht. Scholen melden ongeoorloofd schoolverzuim bij de leerplichtconsulent, waarna de consulent een onderzoek start naar de oorzaken van het verzuim. School is niet verplicht om minder aantal uur te melden onder de noemer overig verzuim, maar dit stimuleren wij wel. Ook bieden de leerplichtconsulenten preventieve gesprekken aan op de scholen voor voortgezet onderwijs. Hierdoor wordt de leerplichtconsulent vroegtijdig betrokken bij schoolverzuim en adviseert de leerplichtconsulent het kind, ouder(s)/ verzorger(s) en de school. Als het verzuim leidt tot zorgen over een kind, dan vindt een zorgoverleg plaats op de school. De leerplichtconsulent sluit aan om te informeren, adviseren en mee te denken om een plan op te stellen samen met de betrokken partners met als doel het verzuim terug te dringen en/of het zorgtraject te laten starten.

Zorgplicht

Scholen moeten ervoor zorgen dat een kind dat extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft, altijd een passende onderwijs plek krijgt. Deze verplichting voor scholen heet zorgplicht. Dit geldt voor kinderen die op school zitten en kinderen die worden aangemeld. De school zoekt in overleg met de ouders een passende plek. Dit kan zijn:

- de eigen school;
- een andere gewone school als de school van keuze de benodigde hulp niet kan bieden;
- een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

Met de zorgplicht wil de overheid voorkomen dat kinderen van school naar school worden gestuurd. Bijvoorbeeld omdat er op de school van keuze geen passend onderwijs voor ze is.

4.2 Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO

Om ervoor te zorgen dat scholen met elkaar samenwerken zijn regionale samenwerkingsverbanden opgericht. Hierin werken gewone scholen en scholen uit het speciaal onderwijs samen. In onze regio werken wij voornamelijk met vier samenwerkingsverbanden samen. In de samenwerkingsverbanden maken besturen voor het regulier en speciaal onderwijs onder andere afspraken over: de basisondersteuning die reguliere scholen kunnen bieden; welke leerlingen geplaatst kunnen worden in het speciaal (basis) onderwijs en de verdeling van de ondersteuningsmiddelen. Voor de leerling is het belangrijk dat samenwerkingsverbanden een passend voorzieningenaanbod in de regio realiseren, zodat elk kind in de vertrouwde omgeving passend onderwijs kan volgen. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn verantwoordelijk voor een passend onderwijsaanbod voor alle kinderen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Samen met de scholen zorgen de samenwerkingsverbanden ervoor dat kinderen passende ondersteuning krijgen als dat nodig is.

4.3 Onderwijsinspectie

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs en op het naleven van de Leerplichtwet door scholen. De leerplichtconsulent kan een signaal afgeven aan de Onderwijsinspectie als de onderwijskwaliteit in het geding is of als de Leerplichtwet niet goed wordt nageleefd door scholen.

4.4 Halt

Een jongere met beginnend ongeoorloofd verzuim kan naar Halt worden verwezen voor de Haltstraf schoolverzuim. Met deze straf geven we jongeren de mogelijkheid om na te denken over hun spijbelgedrag en dit te veranderen, voordat het verder uit de hand loopt. De straf bestaat uit gesprekken, een leerstraf en eventueel een werkstraf. De Halt-medewerker helpt de jongere om zelf de regie te nemen, andere keuzes te maken en weer een goed schoolritme te vinden. Eventueel wordt doorverwezen naar passende hulp.

4.5 Openbaar Ministerie & Raad voor de Kinderbescherming

Het Openbaar Ministerie (OM) bepaalt wat er gebeurt op het moment dat een leerplichtconsulent proces-verbaal heeft opgemaakt. Als er proces-verbaal is opgemaakt in verband met relatief verzuim, wordt altijd de Raad voor de Kinderbescherming ingelicht. Zij doet vervolgens onderzoek naar de gezinssituatie van de jongere en adviseert over de straf die moet worden opgelegd. Heeft een leerplichtconsulent zorgen of vragen over een specifiek kind/jongere, dan kan de Raad voor de Kinderbescherming hier ook advies in geven.

4.6 Onderwijsconsulenten

Zit een leerling thuis of loopt een leerling met extra ondersteuningsbehoefte vast op school en lukt het de ouders, school en het samenwerkingsverband niet om hiervoor een oplossing te vinden, dan zijn de onderwijsconsulenten er om te helpen. Samen met de ouders en de leerling, de school, het samenwerkingsverband en eventueel betrokken hulpverleners kijken de onderwijsconsulenten wat het beste bij de leerling past. De onderwijsconsulenten maken hierbij gebruik van netwerk in de regio, kennis van de wet- en regelgeving, ervaring met het organiseren van maatwerk én het vinden creatieve oplossingen.

De Onderwijsconsulenten worden gefaciliteerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hierdoor hebben zij een onafhankelijke rol en is de inzet voor ouders kosteloos.

“Scholen moeten ervoor zorgen dat een kind dat extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft, altijd een passende onderwijs plek krijgt.”

5 Samenwerkingspartners: Categorie zorg

5.1 GGD

Ook jongeren met zorgwekkend ziekteverzuim lopen het risico de school voortijdig zonder startkwalificatie te verlaten. Voor een goede begeleiding van deze jongeren en voor het maken van een inschatting van de belastbaarheid van deze jongeren werken we integraal samen met de school, jeugdgezondheidszorg en de leerplichtconsulent. De GGD Hollands Midden is de jeugdgezondheidszorg-organisatie in onze regio.

5.2 (Jeugd)hulpverlening en begeleiding

De leerplichtconsulenten werken samen met veel verschillende teams voor hulpverlening en begeleiding. Als achterliggende problematiek de oorzaak is van schoolverzuim, dan verwijst de leerplichtconsulent het kind en ouder(s)/ verzorger(s) naar de (jeugd)hulpverlening. De leerplichtconsulenten werken hiervoor samen met OOG voor Thuis (Alphen aan den Rijn) en het Jeugd- en Gezinsteam (Nieuwkoop). Als de veiligheid en ontwikkeling van een kind bedreigd worden, kan de rechter een Jeugdbeschermer aanwijzen om het kind, ouder(s)/verzorger(s) en andere betrokkenen te begeleiden en te voorkomen dat de situatie verder escaleert. Andere partners waar de leerplichtconsulent mee samenwerkt zijn onder andere het Centrum voor Jeugd- en Gezin (vragen over gezondheid, opgroeien en opvoeden), het Jeugd Preventie Team (voor jongeren die dreigen af te glijden richting criminaliteit), GGZ (geestelijke gezondheidszorg), Veilig Thuis (Kindermishandelingen, huiselijk geweld), het Mentorproject (voor hulp bij studie of werk) en het jeugd- en jongerenwerk.

5.3 Samenwerking jongeren 17 en 18 jaar

Als de leerplichtconsulent betrokken is bij een jongere die de leeftijd van 18 jaar (bijna) heeft bereikt, dan wordt het leerplichtdossier warm overgedragen aan het Doorstroompunt (voorheen RMC) of het Jongeren Informatie Punt (JIP) in Alphen aan den Rijn of het Zorgteam in Nieuwkoop. Het doel is om de jongere op koers te houden voor het behalen van de startkwalificatie of af te leveren op de arbeidsmarkt.

Doorstroompunt (voorheen RMC)

De kerntaak van het Doorstroompunt (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten) is om voortijdig schoolverlaters van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie in beeld te brengen en deze op vrijwillige basis terug te begeleiden naar een opleiding of een leerwerkplek. Daarnaast draagt het Doorstroompunt zorg voor een regionale samenwerking tussen gemeenten, scholen en instellingen werkzaam op het terrein van arbeidsvoorziening, onderwijs, jeugdhulpverlening en welzijn.

Jongeren Informatiepunt (JIP)/ Zorgteam

Als er sprake is van meervoudige problematiek wordt het dossier ook overgedragen aan de jongerenmedewerker van Jongeren Informatiepunt (JIP) (Alphen aan den Rijn) of aan het Zorgteam (Nieuwkoop).

6 Terugblik

6.1 Datatraject en herdefiniëren doelgroepen

In lijn met de verschuiving naar leerrecht hebben we samen met de samenwerkingsverbanden opnieuw gekeken naar de definities van thuiszitters en risicoleerlingen. Het is van groot belang dat onderwijs en gemeente dezelfde uitgangspunten hanteren, zodat kinderen niet tussen wal en schip vallen. Daarbij is betrouwbare registratie essentieel: de data moet kloppen en eenduidig worden vastgelegd. Om dit te waarborgen is een projectgroep ingericht. Doel daarvan was het opzetten van een geborgde cyclus van kwartaalrapportages en een jaarverslag voor Team Leerlingzaken. Binnen deze cyclus is het registratiesysteem optimaal ingericht om effectief bij te dragen. Daarnaast zijn rollen en verantwoordelijkheden vastgesteld, zodat het onderhoud van de managementcijfers structureel is geborgd.

6.2 Rol Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft aangekondigd zaken rond vrijstelling van de leerplicht op grond van artikel 5 onder b (bedenking tegen richting) niet meer te behandelen. Ouders kunnen momenteel een beroep doen op artikel 5 onder b van de Leerplichtwet om voor hun kind(eren) vrijstelling van de leerplicht te krijgen. Zij moeten dan wel kunnen aantonen dat er binnen redelijke afstand van hun woning geen school is die past bij hun geloofs- of levensovertuiging. Als de leerplichtambtenaar de bezwaren onvoldoende zwaarwegend of niet concreet genoeg vindt, kan een zaak voor de rechter komen. Het OM gaat de aankomende twee jaar onderzoeken of een strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim nog wel past bij het kinderrechtenperspectief en de kerntaken van het OM, en meerwaarde heeft ten opzichte van andere (meer preventieve) aanpakken. Voorlopig zijn andere strafrechtelijke routes, zoals het proces-verbaal, nog wel mogelijk. Het is nodig om deze ontwikkeling te blijven monitoren. De verwachting is dat dit in de cijfers van de aankomende jaren terug te zien is.

6.3 Samenwerking onderwijs

In het afgelopen jaar zijn belangrijke stappen gezet in de verdere transitie naar leerrecht. Zo zijn er inmiddels gesprekken op vrijwel alle scholen in het voortgezet onderwijs, en is ook het speciaal onderwijs hierbij aangesloten.

Daarmee krijgt iedere jongere dezelfde kans om tijdig ondersteuning te ontvangen. Daarnaast is gewerkt aan het versterken van de samenwerking met het primair onderwijs. In dit kader zijn de eerste stappen gezet richting een nieuw convenant, waarin de afspraken opnieuw worden vastgelegd en aangepast aan de actuele privacywetgeving (AVG). Dit convenant biedt een stevige basis om de samenwerking de komende jaren verder te verduurzamen.

7 Vooruitblik

7.1 Preventiecoach mboRijnland Alphen aan den Rijn

Met de aankomende wetswijziging 'van school naar duurzaam werk', willen wij preventief bijdragen aan jongeren in een kwetsbare positie (JIKP'ers) door middel van de inzet van een preventiecoach vanuit het Team Leerlingzaken. De focus ligt op 16- en 17-jarigen die starten met een entreeopleiding op het mbo, terwijl zij afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding. Als eerste aanspreekpunt bij schoolverzuim zoeken we snel contact met deze jongeren om te bepalen wat zij nodig hebben om hun continue ontwikkelijn te waarborgen. Momenteel stemmen we af met mboRijnland over de inzet van de preventiecoach om schooluitval te voorkomen.

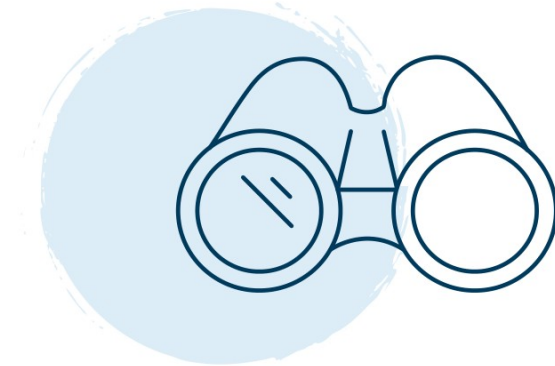
7.2 Versterking en effectievere samenwerking scholen

Komend jaar zetten we in op het verder formaliseren van de samenwerking met scholen. Dit doen we via een stappenplan dat gericht is op versterking en effectievere samenwerking. Daarbij starten we met het evalueren van eindgesprekken en gaan we nauwkeuriger monitoren hoe scholen meldingen doen en welke informatie zij aanleveren. Per school komt er een duidelijker overzicht van de afspraken en werkwijze. Dit biedt waardevolle informatie voor zowel beleid als uitvoering en maakt het mogelijk om op verschillende niveaus beter te schakelen.

Deze ontwikkeling sluit aan bij de bredere transitie binnen Team Leerlingzaken. Waar de inzet van leerplichtambtenaren voorheen sterk individueel gericht was en afhankelijk van de samenwerking met afzonderlijke scholen, willen we nu meer gezamenlijke ervaringen benutten. Door kennis te delen en processen te standaardiseren, wordt de samenwerking minder afhankelijk van individuen en ontstaat een steviger basis voor continuïteit en kwaliteit.

7.3 Van cluster naar werkwijze: de leerrechtgedachte voor het hele team

Komend jaar staat het verder uitbouwen van de leerrechtgedachte centraal. Waar TOON (Traject Onderwijs en Ontwikkeling) eerder een apart cluster vormde, wordt deze werkwijze nu onderdeel van het hele team. Alle leden van Team Leerlingzaken gaan werken vanuit zowel de leerplicht- als de leerrechtbenadering. Dit betekent dat casuïstiek breder en duurzamer kan worden bekeken: vanuit wettelijke verplichtingen, maar ook vanuit het perspectief van wat jongeren nodig hebben om zich te ontwikkelen. Deze integrale aanpak zorgt ervoor dat preventie en ondersteuning nog beter worden benut en dat jongeren meer kans krijgen op een passende schoolloopbaan.

8 Gemeente Alphen aan den Rijn in cijfers

Inwoners gemeente Alphen aan den Rijn 2024-2025

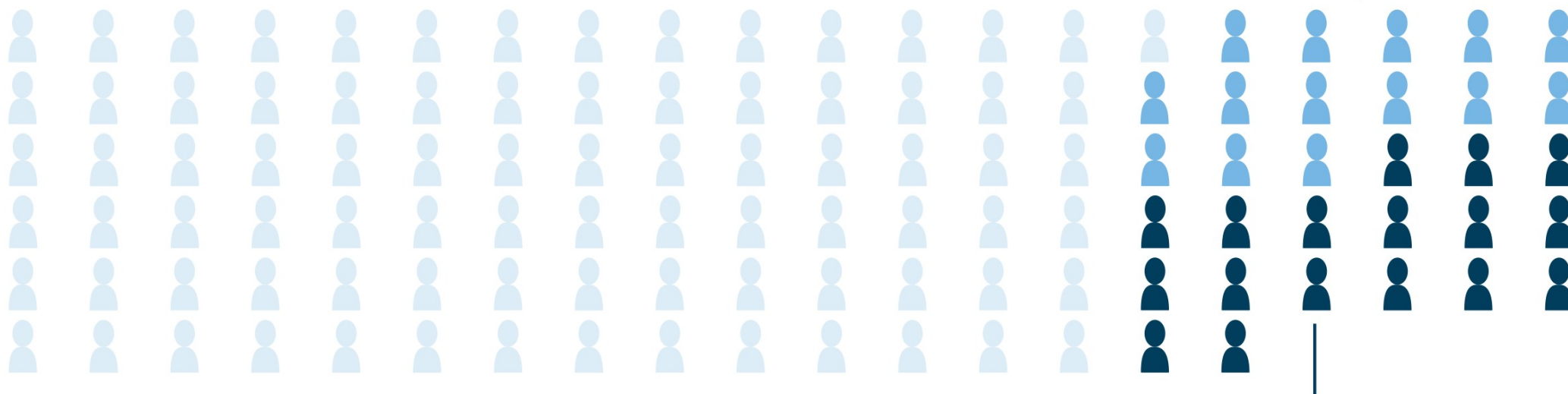
115.773 inwoners (1-1-2025)

14677 leerplichtigen (5-15 jaar) (31-07-2025)

2468 kwalificatieplichtigen (16-17 jaar) (31-07-2025)

571 leerlingen die startkwalificatie hebben behaald in schooljaar 24-25 (31-07-2025)

31.307 5-23 jarigen

Soort onderwijs	Aantal scholen in gemeente Alphen aan den Rijn	Waarvan particulier
PO	44	3
SBO, SO en VSO	7	0
VO	14	2
MBO	1	0

17.145 Leer- of kwalificatieplichtigen (5 tot 18 jaar)

Soort onderwijs	Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren woonachtig in gemeente Alphen aan den Rijn
PO	9722
SBO, SO en VSO	327
VO	6407
MBO	670
Internationale school	19

9 Cijfers en toelichting gemeente Alphen aan den Rijn

9.1 Verzuim

Absoluut verzuim

Wat is absoluut verzuim?

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Absoluut verzuim is een strafbaar feit, omdat sprake is van een overtreding van de Leerplichtwet 1969. Voor absoluut verzuim zijn de ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk en kunnen alleen zij worden vervolgd. De gemeente is op grond van artikel

19 van de Leerplichtwet 1969 verantwoordelijk voor controle op absoluut verzuim. De leerplichtadministratie start een vooronderzoek en stelt vast of sprake blijft van absoluut verzuim. Als dit het geval is, dan start de leerplichtconsulent een onderzoek. De consulent brengt de oorzaken van het verzuim in kaart en stuurt aan op een oplossing.

Absoluut verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	17	18	29
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	12	11	14

Toelichting

Het aantal absoluut verzuimers in Alphen aan den Rijn is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar en kan daarmee als stabiel worden beschouwd.

Relatief verzuim

Wat is relatief verzuim?

Relatief verzuim kan bestaan uit wettelijk verzuim, langdurig verzuim, overig verzuim en luxe verzuim. Bij wettelijk verzuim is sprake van ongeoorloofde afwezigheid van 16 uur of meer les of praktijktijd gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken. Ook luxe verzuim valt onder relatief verzuim. De ouder/verzorger die gezag heeft over het kind of hem verzorgt, moet ervoor zorgen dat het kind de school van inschrijving bezoekt. Kinderen vanaf 12 jaar kunnen ook zelf verantwoordelijk worden gehouden voor het schoolbezoek. Schoolverzuim van minder dan 16 uur in vier weken valt onder de noemer overig verzuim. Wettelijk gezien hoeven scholen dit niet te melden en blijven zij als eerste verantwoordelijk om het verzuim te bestrijden.

Leerlingen met relatief verzuim melding	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	402	406	353
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	279	302	310

Aantal meldingen relatief verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	498	499	443
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	392	500	519

Toelichting

De bovenste tabel toont het totale aantal leerlingen waarvoor een verzuimmelding is gedaan, terwijl de onderste tabel het totale aantal meldingen weergeeft. Het komt voor dat er voor één leerling meerdere verzuimmeldingen zijn gemaakt. Bijvoorbeeld wanneer het verzuim aanhoudt na een interventie van team Leerlingzaken, of wanneer later in het jaar verzuim opnieuw optreedt. Het totaal aantal gemelde jongeren is constant gebleven betreffende leerplicht. Bij de kwalificatieplichtigen zien we een kleine daling. Dit is ook terug te zien bij het aantal meldingen. Dit kan worden toegeschreven aan de veranderende werkwijze op mbo. De mbo-scholen zijn sneller en intensiever betrokken bij verzuim. Ook worden de gesprekken veel ingezet. Deze blijken effectief.

Bovengenoemde cijfers kunnen we uitsplitsen in verschillende typen schoolverzuim: wettelijk, langdurig, luxe- en overig verzuim. Hierna staan per onderdeel de aantallen.

Wettelijk verzuim

Wat is wettelijk verzuim?

We spreken van wettelijk verzuim als sprake is van minimaal 16 uur ongeoorloofde afwezigheid in een periode van 4 aaneengesloten schoolweken. Scholen zijn wettelijk verplicht om dit binnen 5 werkdagen te melden volgens artikel 21 van de Leerplichtwet 1969. Doorgaans probeert de leerplichtconsulent in een gesprek afspraken te maken om het verzuim te stoppen. Indien nodig kan de leerplichtconsulent aansturen op inzet van vrijwillige hulpverlening, de jongere naar Halt verwijzen of een Veilig Thuis melding doen. Als degenen die verantwoordelijk zijn voor het schoolverzuim weigeren om te voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet 1969, dan maakt de leerplichtconsulent proces-verbaal op en stuurt dit naar de officier van justitie.

Leerlingen met wettelijk verzuim melding	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	78	71	114
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	196	208	222

Aantal meldingen wettelijk verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	107	94	166
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	294	391	410

Toelichting

Bij kwalificatieplichtige jongeren zien we een duidelijke daling in het aantal meldingen van wettelijk verzuim. We zijn er vaker op tijd bij geweest, waardoor sneller een alternatief traject kon worden aangeboden en meldingen van wettelijk verzuim zijn voorkomen. Daarnaast pakt mbo Rijnland verzuim inmiddels strakker op aan de voorkant. Als er sprake is van verzuim, worden wij sneller betrokken of juist niet, omdat de school het zelf al heeft opgepakt. Ook dit kan de daling in meldingen verklaren.

Langdurig relatief verzuim

Wat is langdurig relatief verzuim?

Wanneer een jongere minimaal 4 aaneengesloten schoolweken (28 kalenderdagen) continu (on)geoorloofd afwezig is dan spreken we van Langdurig Relatief Verzuim. De school van inschrijving doet de melding van Langdurig Relatief Verzuim. De leerplichtconsulent blijft betrokken bij de jongere totdat de leerling weer naar school gaat. Wanneer kwalificatieplichtige jongeren niet naar school gaan, dan bestaat er geen recht op kinderbijslag. Leerplichtconsulenten kunnen dit melden bij de Sociale Verzekeringsbank en dit kan dienen als financiële prikkel voor ouder(s) en jongeren om te zorgen dat de schoolgang wordt hervat.

Langdurig relatief verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	3	2	3
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	6	8	8

Toelichting

De cijfers zijn nagenoeg gelijk gebleven. Deze doelgroep wordt ook opgepakt door consulenten die zich specialiseren in leerrecht. Zie 'leerrecht en preventie' voor meer informatie.

Luxe verzuim

Wat is luxe verzuim?

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij zonder toestemming van de school of van de leerplichtconsulent buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd. Vaak gaat het om een vakantie onder schooltijd. In veruit de meeste gevallen worden ouder(s)/ verzorger(s) verantwoordelijk gehouden voor dit verzuim, aangezien zij kinderen vaak meenemen op vakantie.

Luxe verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	60	44	27
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	2	2	2

Toelichting

De stijging bij leerplichtigen is te verklaren door de actie tegen luxe verzuim die team Leerlingzaken vlak voor de voorjaarsvakantie uitvoerde. Hiervoor werden willekeurig een aantal scholen geselecteerd. Van deze scholen zijn de verzuimlijsten van de vrijdag vóór de vakantie opgevraagd. Leerlingzaken bracht vervolgens huisbezoeken bij de afgemelde leerlingen om te controleren of er sprake was van ziekte, of dat zij eerder op vakantie waren gegaan. Met deze actie wilde het team een duidelijk signaal afgeven aan zowel scholen als ouders. De aanpak bleek opnieuw succesvol en verklaart de toename in de cijfers.

Overig verzuim

Wat is overig verzuim?

Onder 'overig verzuim' vallen meldingen die niet onder andere verzuimcategorieën kunnen worden geregistreerd. Dit betreft onder meer het missen van lessen, herhaald te laat komen, vermoedelijk ongeoorloofd ziekteverzuim, evenals registraties van spreekuurgesprekken en adviezen. Bij overig verzuim is sprake van minder dan 16 uur verzuim in vier weken en dit hoeft niet door school te worden gemeld. Zolang de grens van wettelijk verzuim niet is bereikt, is de school verantwoordelijk voor het bestrijden van verzuim. Als de school zich zorgen maakt om de achtergrond van het verzuim kan dit een reden zijn om een melding van overig verzuim te doen. Op verzoek van de school kan de leerplichtconsulent preventief in actie komen. De leerplichtconsulenten organiseren in samenwerking met de middelbare scholen preventieve gesprekken op de school zelf. De school kan jongeren aanmelden voor het spreekuur van de leerplichtconsulent, zodat de leerplichtconsulent al in een vroegtijdig stadium in gesprek gaat over het verzuim.

Leerlingen met overig verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	262	289	209
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	75	84	78

Aantal meldingen overig verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	328	359	247
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	90	99	99

Toelichting

De tabel hierboven laat zowel het aantal leerlingen met een overig verzuim melding zien, als het totaal aantal overig verzuim meldingen. Het kan namelijk zo zijn dat er voor één leerling, meerdere meldingen worden aangemaakt. De daling is te verklaren door de effectiviteit van de spreekuurgesprekken. Dit middel wordt steeds vaker ingezet bij beginnend verzuim, en wordt geregistreerd als 'overig verzuim'. Van alle spreekuurgesprekken die gevoerd zijn voor zowel Alphen aan den Rijn als Nieuwkoop, bleek dat 89,5% van de jongeren na interventie stopte met verzuimen.

9.2 (Strafrechtelijke) Routes oplossen verzuim

Halt

Wat is een Halt-verwijzing?

In de Halt-straf schoolverzuim krijgen jongeren die verzuimen inzicht in de oorzaak en de gevolgen van hun gedrag en worden zij gemotiveerd weer structureel onderwijs te gaan volgen. Hun ouders worden nadrukkelijk bij de straf betrokken. De Halt-straf bestaat uit gesprekken met de jongere en ouders, een digitale leeropdracht over het spijbelgedrag, afspraken voor de toekomst en eventueel een werkopdracht. De inhoud en omvang van de straf zijn afhankelijk van het aantal verzuimde uren en de leeftijd van de jongere.

Halt-verwijzingen	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	4	8	7
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	4	0	5

Halt-verwijzingen	2024-2025
Succesvol afgerond	5
Negatief afgerond	1
Loopt nog	2

Toelichting

Het totaal aantal Halt-verwijzingen is stabiel gebleven, mede dankzij de inzet op leerrecht en de nadruk op preventieve aanpak. Sinds schooljaar 2024-2025 registreren we ook de afronding van Halt-verwijzingen, om inzicht te krijgen in de effectiviteit van deze interventie. Van de 8 verwijzingen zijn er tot nu toe 5 succesvol afgerond.

Processen-verbaal

Wat is een proces-verbaal?

De aanpak van de leerplichtconsulent is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is. Een proces-verbaal is een zwaarder middel. We leiden alle leerplichtconsulenten op tot Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). Als een kind ondanks interventies van de leerplichtconsulent ongeoorloofd blijft verzuimen, kan de leerplichtconsulent ervoor kiezen proces-verbaal op te maken tegen de ouder(s)/verzorger(s) of tegen het kind. Dit is mogelijk bij alle soorten verzuim. Het proces-verbaal is een rapport waarin de leerplichtconsulent verslag doet van het onderzoek naar het ongeoorloofde verzuim. Hierna kan het zijn dat ouder(s)/verzorger(s) zich moeten verantwoorden bij het Openbaar Ministerie en/of de rechter. Ook kan de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek doen naar de situatie.

Processen-verbaal	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	26	22	24
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	3	7	15

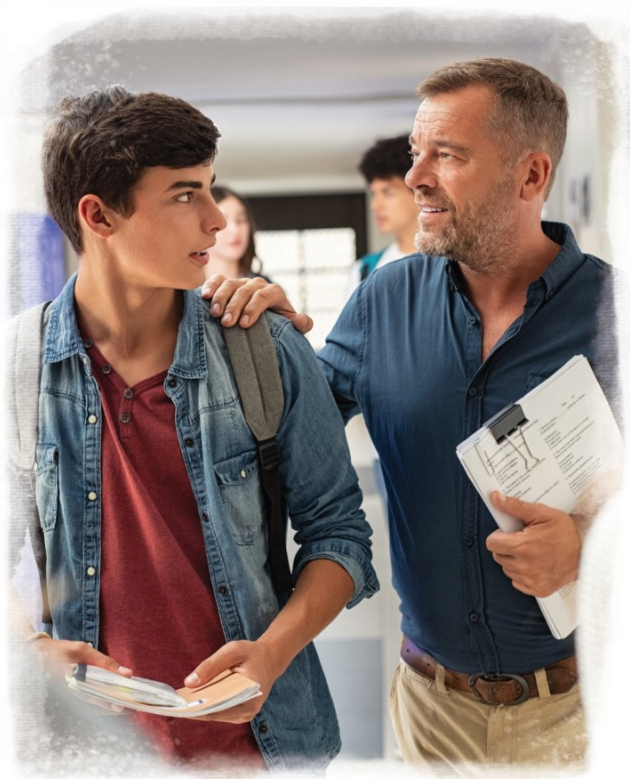
Processen-verbaal	Relatief verzuim	Luxe verzuim
Leerplicht Alphen aan den Rijn	2	24
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	2	1

Toelichting

Het aantal processen-verbaal is stabiel gebleven ten opzichte van vorig jaar. Sinds schooljaar 2024-2025 registreren we ook op basis van welk soort verzuim de processen-verbaal zijn uitgedeeld. Opvallend is dat het merendeel betrekking heeft op luxe verzuim. Dit hangt samen met de extra aandacht die het team dit jaar heeft besteed aan luxe verzuim, onder meer in de vorm van de actie tegen luxe verzuim. Daarnaast speelt de inzet op de leerrechtgedachte een rol, juist bij de uitvoering van de wettelijke taken.

9.3 Vrijstellingen

De leerplichtwet kent twee manieren waardoor vrijstellingen kunnen ontstaan: van rechtswege of bij besluit. Bij vrijstelling van rechtswege beroepen ouder/verzorgers zich op vrijstelling en toets de leerplichtconsulent of aan de wettelijke vereiste is voldaan. Zo ja, dan ontstaat deze vrijstelling. Vaak betreft dit een vrijstelling voor het hebben van een schoolinschrijving. Bij vrijstellingen op basis van een besluit verzoeken ouders/verzorgers om een vrijstelling bij de leerplichtconsulent. Na onderzoek wordt besloten of de vrijstelling wordt afgegeven.

Vrijstellingen van rechtswege

Ongeschikt voor school wegens lichamelijke of psychische gronden

Wat is een vrijstelling artikel 5 onder a?

Het gaat bij een vrijstelling 5 onder a om kinderen die vanwege een lichamelijke en/of psychische beperking niet in staat zijn om onderwijs op een school te volgen. Ouders vragen geen toestemming, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Een onafhankelijke arts verklaart dat het kind niet in staat is om onderwijs te volgen, waarna de vrijstelling van rechtswege ontstaat. De arts kan voor één jaar vrijstellen, maar ook voor meerdere jaren. Een meerjarige vrijstelling wordt verleend aan jongeren die voor een langere periode of tot aan de leeftijd van 18 jaar zijn vrijgesteld wegens geen belastbaarheid voor het volgen van onderwijs. De vrijstelling zorgt ervoor dat we vanuit leerplicht niet meer betrokken zijn. Deze jongeren zijn vrijgesteld voor onderwijs en verblijven/ontwikkelen zich bij Kinderdagcentra zoals Ipse de Brugge. Er is geen terugkeer naar onderwijs te verwachten.

Vrijstelling art. 5 onder a 1 jaar	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	16	15	42
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	3	9	10

Vrijstelling art. 5 onder a meerjarig lopend	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	52	47	26
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	7	13	11

Toelichting

Het totale aantal vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a is licht gedaald. Bij kwalificatieplichtigen met een meerjarige 5 onder a-vrijstelling is de daling te verklaren doordat zes leerlingen inmiddels 18 jaar zijn geworden. Voor de rest zijn de cijfers stabiel gebleven. Vorig schooljaar was er nog sprake van een opvallende toename in het aantal meerjarige vrijstellingen. Inmiddels lijkt dit geen trend te zijn, maar te zijn gestabiliseerd.

Bezwaar tegen de richting van de school

Wat is een vrijstelling artikel 5 onder b?

Bij een vrijstelling 5 onder b geven ouders aan dat ze overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle binnen een redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Ouders hangen bijvoorbeeld het holisme of het salafisme aan. Ouders hoeven geen toestemming te vragen, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Ze zijn dan op grond van de Leerplichtwet 1969 van rechtswege vrijgesteld om hun kind op een school in te schrijven.

Vrijstelling art. 5 onder b	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	15	13	10
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	1	1	1

Toelichting

Er is geen directe verklaring voor de toename van vrijstellingen onder leerplichtigen. Deze vrijstellingen ontstaan van rechtswege, waardoor de gemeente hierin geen inhoudelijke rol heeft. Landelijk is het aantal vrijstellingen op basis van geloofs- of levensovertuiging de afgelopen jaren sterk toegenomen. Zoals in de terugblik is beschreven, is de strafrechtelijke route hierbij afgesloten. Dat betekent dat de gemeente bij twijfel geen strafrechtelijke stappen kan ondernemen. Op thuisonderwijs is momenteel geen structureel toezicht. Wanneer er zorgen bestaan over het welzijn van kinderen, wordt de meldcode gevolgd en zo nodig Veilig Thuis ingeschakeld.

Onderwijs in het buitenland

Wat is een vrijstelling artikel 5 onder c?

In sommige gevallen volgen kinderen (tijdelijk) onderwijs in het buitenland. Ouder(s)/verzorger(s) moeten hiervan dan bewijs aanleveren bij de leerplichtconsulent. Als ouder(s)/verzorger(s) de benodigde bewijsstukken aanleveren, dan zijn de kinderen van rechtswege vrijgesteld van de verplichting ingeschreven te staan op een Nederlandse school.

Vrijstelling art. 5 onder c	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	21	25	31
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	2	2	2

Toelichting

Er is een lichte daling te zien in het aantal leerplichtigen voor wie een vrijstelling op grond van artikel 5 onder c is aangevraagd. Deze vrijstelling ontstaat van rechtswege, waardoor wij hierin geen inhoudelijke rol hebben. Vaak gaat het om situaties waarin één van de ouders voor werk tijdelijk naar het buitenland moet.

Ander onderwijs voor kwalificatieplichtigen

Wat is een vrijstelling artikel 15?

De artikel 15 vrijstelling is bedoeld voor kwalificatieplichtige jongeren die op een andere wijze onderwijs willen volgen. De jongere volgt bijvoorbeeld een niet erkende opleiding, een cursus, een bedrijfsopleiding, of online onderwijs omdat fysiek onderwijs niet lukt. De leerplichtconsulent beoordeelt of het door de jongere gekozen plan voldoende onderwijs en kansen bevat.

Vrijstelling art. 15 kwalificatieplicht	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	18	10	9

Toelichting

De stijging hangt samen meer kwalificatieplichtigen die besloten hebben zich buiten het onderwijs en bij een werkgever verder te ontwikkelen.

Vrijstellingen bij besluit

Vervangende leerplicht voor kinderen van 14 jaar of ouder (3a)

Wat houdt het in?

In sommige gevallen is een kind van 14 jaar of ouder niet geschikt om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3a toewijzen. Het kind mag dan 4 dagen in de week stagelopen en één dag in de week onderwijs volgen. Bij de aanvraag moet een plan van aanpak worden opgesteld door de school, met daarin een beschrijving van de onderwijsdoelen en de praktijktijd, dat voorziet in een begeleidingsprogramma ten behoeve van de jongeren en ouders.

Vervangende leerplicht art. 3a	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	2	2	1

Toelichting

Dit type vrijstelling is stabiel gebleven en wordt binnen onze gemeente nauwelijks gebruikt.

Vervangende leerplicht laatste schooljaar (3b)

Wat houdt het in?

In sommige gevallen is een kind niet geschikt is om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3b toewijzen. Een kind kan dan vervangende leerplicht krijgen voor het laatste schooljaar dat het kind leerplichtig is. Daarmee kan het kind toegelaten worden tot een opleiding op het mbo. Bij de aanvraag stelt het mbo een plan van aanpak op, met daarin een beschrijving van de onderwijs- en vormingsdoelen, waaronder algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs, en ook de wijze waarop arbeid van lichte aard zal worden verricht, naast het volgen van onderwijs.

Vervangende leerplicht laatste jaar art. 3b	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	8	11	10

Toelichting

Dit type vrijstelling is nagenoeg stabiel gebleven.

Gedogen dat kwalificatieplichtigen tijdelijk geen onderwijs volgen

Wat is een gedoogbeschikking?

Een gedoogbeschikking houdt in dat kwalificatieplichtige jongeren die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt en daardoor dreigen te verzuimen tijdelijk geen onderwijs volgen. Hiervoor moeten zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. In de meeste gevallen doorloopt de jongere een studie-loopbaantraject van 8 tot 13 weken;
2. De jongere is aangemeld en start zo snel mogelijk met een nieuwe opleiding;
3. De jongere verricht arbeid voor minimaal 24 uur per week in de periode dat tijdelijk geen onderwijs wordt gevolgd.

Gedogen vrijstellingen art. 15	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	0	1	1
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	17	12	11

Toelichting

Het aantal gedoogbeschikkingen is iets gestegen. Een gedoogbeschikking wordt meestal ingezet wanneer een verkeerde studiekeuze is gemaakt en de gewenste opleiding niet direct aansluitend kan starten. Omdat niet alle mbo-opleidingen flexibele of meerdere startmomenten kennen, blijft het in sommige gevallen nodig een gedoogbeschikking af te geven. Dit blijft onderwerp van gesprek tussen de gemeente en de mbo-instellingen.

9.4 Leerrecht en Preventie

Binnen Team Leerlingzaken komt cluster TOON (Trajecten onderwijs en ontwikkeling) in actie bij schooluitval van jongeren waarbij het ze niet lukt om via het onderwijs tot ontwikkeling te blijven komen. De leerrechtconsulenten uit het cluster TOON kunnen meer tijd en aandacht geven aan drie specifieke doelgroepen, zodat iedere jongeren de kans krijgt op ontwikkeling. Het positioneren van de leerrechtconsulent op de specifieke doelgroepen heeft een significante impact gehad op de ondersteuning van deze jongeren binnen onze gemeentegrenzen. Ook vanuit de leerplichtconsulenten wordt ingezet op vroegsignalering en preventie van verzuim. Op de VO-scholen worden regelmatig spreekuur gesprekken gehouden wanneer er sprake is van beginnend schoolverzuim en wordt er maatwerk geleverd op dit verzuim niet te laten oplopen.

Maatwerk contacten

Wat is een maatwerk contact?

Onder 'maatwerk contacten' worden de incidenten geteld die niet onder de andere soorten contacten vallen. Leerrechtconsulenten bemiddelen bijvoorbeeld bij conflicten tussen ouders en school, om te zorgen dat het conflict niet ten koste gaat van de schoolgang en het kind. Ook zijn leerrechtconsulenten betrokken bij kinderen waar zorgen om zijn. De leerrechtconsulent kan betrokken raken op verzoek van de school, hulpverlening, ouder(s)/verzorger(s) of de jongere zelf. Maatwerk contacten typeren zich als korte consultmomenten en niet als trajecten.

Maatwerk contacten	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Alphen aan den Rijn	200	205	195
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	76	66	114

Toelichting

Het totaal aantal maatwerkcontacten is nagenoeg stabiel gebleven. Onder maatwerk vallen onder meer adviezen aan scholen en ouders. Team Leerlingzaken zet de trend voort om regelmatig fysiek aanwezig te zijn op scholen, zodat informele vragen direct kunnen worden besproken.

Doelgroepen van leerrecht

Thuiszitters

Een leerling die langer dan 4 weken vrijwel continue (richtlijn 90%) ongeoorloofd verzuimt, geen vrijstelling heeft en geen startkwalificatie heeft, of niet staat ingeschreven op een school. Er kunnen hier verschillende redenen voor zijn, bijvoorbeeld:

- Leerling wil niet naar school;
- Ouders sturen hun kind niet naar school;
- Er is geen overeenstemming tussen ouders en school over een passende onderwijsplek. Dit betreft zowel het ontbreken van een passend onderwijsaanbod als een passend onderwijs-zorgaanbod.
- Leerling heeft geen schoolinschrijving (absoluut verzuim).

Let op:

- Leerlingen met psychische problematiek worden als ziek beschouwd (geoorloofd afwezig, dus risicoleerling);

Team Leerlingzaken biedt in deze gevallen twee oplossingsrichtingen: advies (meedenken over mogelijke opties) of regie (waarbij er wordt aangestuurd op het opstellen van een zorgplan inclusief leerdoelen met als perspectief terugkeer naar onderwijs). Als terugkeer naar het onderwijs geen optie is, dan volgt er een vrijstellingsroute.

Risicoleerlingen

Een risicoleerling is een leerling die:

- Gedurende 4 weken structureel (wekelijks terugkerend op vaste momenten) geoorloofd verzuimt wegens medisch of psychische omstandigheden (artikel 11d LPW);
- (Deels) geschorst is (artikel 11c LPW);
- Leertijdvermindering heeft (artikel 12 WEC);
- Maatwerk in onderwijstijd ontvangt.

De leerrechtconsulenten sluiten aan bij de grote overleggen op de scholen (zorg advies teams). De focus ligt op het opstellen en uitvoeren van een zorg-/onderwijsplan. Indien nodig pakt de leerrechtconsulent proces regie als onderwijs en zorg er niet gezamenlijk uitkomen.

JIKP'ers (jongeren in kwetsbare posities)

Dit zijn jongeren die vanuit het praktijkonderwijs (pro) of voortgezet speciaal onderwijs (vso) zonder diploma uitstromen naar een entreeopleiding van het mbo. Team Leerlingzaken biedt deze jongeren ondersteuning door middel van advies zonder hierbij de nadruk te leggen op dwang via het strafrecht als het deze jongere niet lukt om naar school te gaan. De focus ligt hier op ontwikkeling. Door begeleiding naar werk of dagbesteding blijven deze jongeren zich ontwikkelen.

Werkwijze

Met deze aanpak biedt team Leerlingzaken zowel advies als regie, afgestemd op de specifieke situatie van de jongere. Doel is om via samenwerking met verschillende ketenpartners een duurzame oplossing te vinden voor iedere jongere. Toekomstperspectief en het voeren van regie zijn hierin leidende begrippen.

Toekomstperspectief

Voor elke jongere is toekomstperspectief belangrijk. Vanuit team Leerlingzaken kunnen wij meedenken in het opmaken van het routeplan naar het gewenste toekomstperspectief. Wat is helpend en wie heeft de jongere daarbij nodig? Hoe eerder wij betrokken zijn, hoe gericht we kunnen inzetten op een continu ontwikkelplan voor de jongere.

Procesregie

De leerrechtconsulenten pakken procesregie waar nodig. Als procesregisseur verbinden we onderwijsspecialisten en zorgspecialisten aan elkaar. Door regie te voeren is het nu mogelijk om gerichte perspectiefplannen te ontwikkelen die aansluiten bij de unieke behoeften van elke jongere. De perspectiefplannen zijn een geïntegreerde aanpak waarbij onderwijs, zorg en diverse maatschappelijke organisaties de krachten bundelen. Dit versterkt de ondersteuning en vergroot de kans op succesvolle uitkomsten voor de jongeren.

Cijfers leerrecht

Vorig jaar waren de cijfers met betrekking tot leerrecht niet uitgesplitst tussen Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Dit omdat leerrecht en de aanpak nog erg in ontwikkeling waren. De aanpak zetten we door en daarom zal sinds dit schooljaar een splitsing worden gemaakt tussen gemeente Alphen aan den Rijn en gemeente Nieuwkoop. Daarom zullen de cijfers van afgelopen jaar niet worden weergegeven om verkeerde interpretaties te voorkomen.

Caseload en workload

Team Leerlingzaken werkt zowel met een (actieve) caseload als met een (passieve) workload. Bij de actieve caseload zijn wij direct betrokken voor het geven van advies en het oppakken van regie. De passieve workload bestaat uit potentiële jongeren waar wij actief betrokken bij kunnen raken. Deze jongeren worden besproken met onze Samenwerkingsverbanden (SWV Rijnstreek en Samenwerkingsverband VO/VSO Midden Holland Rijnstreek) tijdens het thuiszitters-risicoleerlingen overleg. De JIKP'ers hebben wij in ons vizier door gebruik te maken van de Intergrid-module GRIP JIKP'ers. In dit hoofdstuk bespreken we de jongeren waar TOON actieve inzet op heeft gepleegd.

Alphen aan den Rijn	2024-2025
Actief aantal jongeren	165

Actieve incidenten	2024-2025
Thuiszitters	76
Risicoleerlingen	91
JIKP'ers	1
Totaal incidenten	171

Hierna volgt per groep een toelichting. Daarbij wordt ook aangegeven bij welke partij de regie ligt om de ontwikkeling van de jongeren te stimuleren en te waarborgen.

Thuiszitters

Thuiszitters afsluitreden	2024-2025
Zorgplan loopt	53
Terug naar school	9
Risicoleerling	7
Vrijstelling	6
Niet succesvol	1
Alternatief traject	1

Regie belegd bij	2024-2025
School	22
Zorg	46
JIP	1
Ouders	2
Overig	6

Toelichting

De extra aandacht en inzet van cluster TOON heeft zichtbaar effect gehad. Van de 76 thuiszitters zijn er inmiddels 16 weer (terug) naar school gegaan. Voor ruim tweederde van de jongeren is bovendien een zorgplan opgesteld, dat actief wordt uitgevoerd in samenwerking met de betrokken partijen. Hiermee wordt niet alleen gewerkt aan een passende terugkeer naar onderwijs, maar ook aan het creëren van duurzame ondersteuning rondom de jongeren.

Er is een enkele jongere waarbij we twee keer betrokken zijn geweest (deze jongere is zowel thuiszitter als risicoleerling geweest). Daarom is het aantal afsluitredenen niet gelijk aan het aantal actieve incidenten. De categorie overig is een verzamelcategorie voor instanties zoals de jeugdbescherming, JPA, Tom in de Buurt (bij overgang 18 jaar) en het doorstroompunt.

Risicoleerlingen

Risicoleerling afsluitreden	2024-2025
Zorgplan loopt	67
Geen risicoleerling meer	21
Geen succes	2
Vrijstelling	1
Alternatief traject	1

Regie belegd bij	2024-2025
School	44
Zorg	42
Ouders	2
Overig	4

Toelichting

Een belangrijk succes is behaald bij de begeleiding van risicoleerlingen. Van deze groep kan 96% weer structureel schooluren opbouwen. Dit is mogelijk gemaakt doordat onderwijs en zorg gezamenlijk een perspectiefplan hebben opgesteld, waarin afspraken en ondersteuning op elkaar zijn afgestemd. Door deze integrale aanpak krijgen jongeren de kans om in hun eigen tempo volledig terug te keren in het onderwijs. Er is een enkele jongere waarbij we twee keer betrokken zijn geweest (deze jongere is zowel thuiszitter als risicoleerling geweest). Daarom is het aantal afsluitredenen niet gelijk aan het aantal actieve incidenten. De categorie overig is een verzamelcategorie voor instanties zoals de jeugdbescherming, JPA, Tom in de Buurt (bij overgang 18 jaar) en het doorstroompunt.

JIKP'ers

JIKP'ers afsluitreden	2024-2025
Werk	0
Zorgplan loopt	1
Alternatief traject	0

Regie belegd bij	2024-2025
School	0
Zorg	1

Toelichting

Omdat het slechts één jongere betreft, is het niet mogelijk om een algemeen beeld te schetsen zonder de casus zelf te benoemen. Wel kan worden gesteld dat deze jongere dankzij de interventie in ontwikkeling is gebleven en zijn plek op het mbo heeft kunnen behouden.

10 Gemeente Nieuwkoop in cijfers

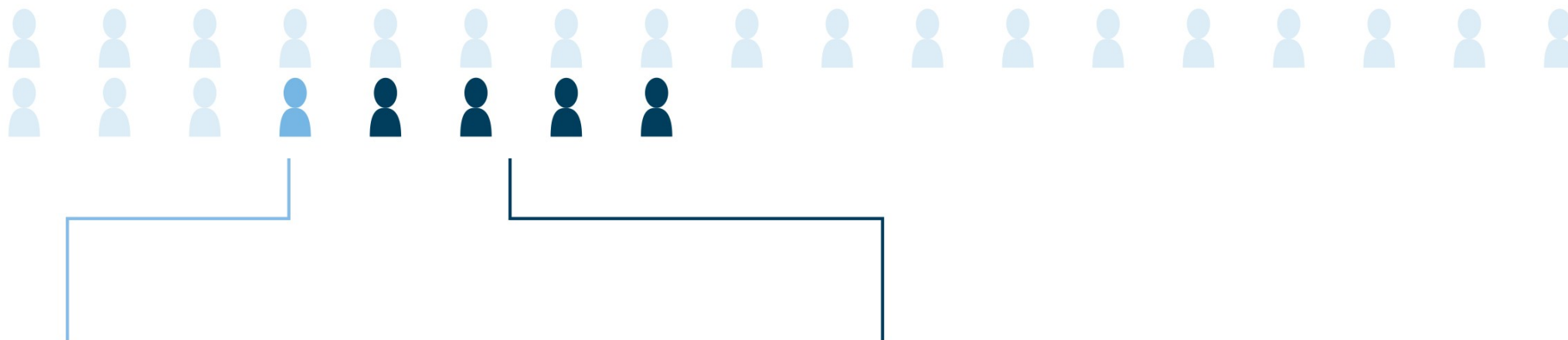
Inwoners gemeente Nieuwkoop 2024-2025

29.521 inwoners (1-1-2025)

3362 leerplichtigen (5-15 jaar) (31-07-2025)

113 kwalificatieplichtigen (16-17 jaar) (31-07-2025)

113 leerlingen die startkwalificatie hebben behaald in schooljaar 24-25 (31-07-2025)

5.812 5-23 jarigen

Soort onderwijs	Aantal scholen in gemeente Nieuwkoop	Waarvan particulier
PO	9	0
SBO, SO en VSO	0	0
VO	1	0
MBO	0	0

3.932 Leer- of kwalificatieplichtigen (5 tot 18 jaar)

Soort onderwijs	Aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren woonachtig in Nieuwkoop
PO	2309
SBO, SO en VSO	78
VO	1375
MBO	168
Internationale school	2

11 Cijfers en toelichting gemeente Nieuwkoop

11.1 Verzuim

Absoluut verzuim

Wat is absoluut verzuim?

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Absoluut verzuim is een strafbaar feit, omdat sprake is van een overtreding van de Leerplichtwet 1969. Voor absoluut verzuim zijn de ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk en kunnen alleen zij worden vervolgd. De gemeente is op grond van artikel

19 van de Leerplichtwet 1969 verantwoordelijk voor controle op absoluut verzuim. De leerplichtadministratie start een vooronderzoek en stelt vast of sprake blijft van absoluut verzuim. Als dit het geval is, dan start de leerplichtconsulent een onderzoek. De consulent brengt de oorzaken van het verzuim in kaart en stuurt aan op een oplossing.

Absoluut verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	1	4	1
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	2	2

Toelichting

In de gemeente Nieuwkoop is sprake van een duidelijke daling in het aantal absoluut verzuimers. Een directe verklaring hiervoor is niet te geven. Wel stuurt Team Leerlingzaken voorafgaand aan een melding altijd een controlebrief absoluut verzuim naar de ouders. Deze werkwijze kan een ondersteunende rol hebben gespeeld bij de daling.

Relatief verzuim

Wat is relatief verzuim?

Relatief verzuim kan bestaan uit wettelijk verzuim, langdurig verzuim, overig verzuim en luxe verzuim. Bij wettelijk verzuim is sprake van ongeoorloofde afwezigheid van 16 uur of meer les of praktijktijd gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken. Ook luxe verzuim valt onder relatief verzuim. De ouder/verzorger die gezag heeft over het kind of hem verzorgt, moet ervoor zorgen dat het kind de school van inschrijving bezoekt. Kinderen vanaf 12 jaar kunnen ook zelf verantwoordelijk worden gehouden voor het schoolbezoek. Schoolverzuim van minder dan 16 uur in vier weken valt onder de noemer overig verzuim. Wettelijk gezien hoeven scholen dit niet te melden en blijven zij als eerste verantwoordelijk om het verzuim te bestrijden.

Leerlingen met relatief verzuim melding	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	90	89	64
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	60	54	58

Aantal meldingen relatief verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	114	104	83
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	87	76	79

Toelichting

De bovenste tabel toont het totale aantal leerlingen waarvoor een verzuimmelding is gedaan, terwijl de onderste tabel het totale aantal meldingen weergeeft. Het komt voor dat er voor één leerling meerdere verzuimmeldingen zijn gemaakt. Bijvoorbeeld wanneer het verzuim aanhoudt na een interventie van team Leerlingzaken, of wanneer later in het jaar verzuim opnieuw optreedt. Het totaal aantal gemelde jongeren is licht gestegen. Het aantal meldingen is ook gestegen. Dit kan recidivisten betreffen of meerdere meldingen vanuit school in een korte periode voordat interventie plaats kan vinden vanuit team Leerlingzaken.

Bovengenoemde cijfers kunnen we uitsplitsen in verschillende typen schoolverzuim: wettelijk, langdurig, luxe- en overig verzuim. Hierna staan per onderdeel de aantallen.

Wettelijk verzuim

Wat is wettelijk verzuim?

We spreken van wettelijk verzuim als sprake is van minimaal 16 uur ongeoorloofde afwezigheid in een periode van 4 aaneengesloten schoolweken. Scholen zijn wettelijk verplicht om dit binnen 5 werkdagen te melden volgens artikel 21 van de Leerplichtwet 1969. Doorgaans probeert de leerplichtconsulent in een gesprek afspraken te maken om het verzuim te stoppen. Indien nodig kan de leerplichtconsulent aansturen op inzet van vrijwillige hulpverlening, de jongere naar Halt verwijzen of een Veilig Thuis melding doen. Als degenen die verantwoordelijk zijn voor het schoolverzuim weigeren om te voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet 1969, dan maakt de leerplichtconsulent proces-verbaal op en stuurt dit naar de officier van justitie.

Leerlingen met wettelijk verzuim melding	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	16	14	15
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	41	29	47

Aantal meldingen wettelijk verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	24	15	26
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	62	58	67

Toelichting

Het aantal kwalificatieplichtige jongeren dat wettelijk verzuimt is dit jaar gestegen. Opvallend is echter dat het aantal kwalificatieplichtige meldingen niet zo hard mee is gestegen. Dit duidt erop dat er minder sprake is van herhaald verzuim: door tijdige interventies wordt het verzuim sneller gestopt en keren leerlingen eerder terug naar school. Bij leerplicht is een andere beweging te zien. Het aantal leerplichtige jongeren dat wettelijk verzuimt is ongeveer gelijk gebleven, terwijl het aantal meldingen wettelijk verzuim is gestegen. Dit duidt erop dat er bij leerplichtige jongeren vaker sprake is van herhaald verzuim.

Langdurig relatief verzuim

Wat is langdurig relatief verzuim?

Wanneer een jongere minimaal 4 aaneengesloten schoolweken (28 kalenderdagen) continu (on)geoorloofd afwezig is dan spreken we van Langdurig Relatief Verzuim. De school van inschrijving doet de melding van Langdurig Relatief Verzuim. De leerplichtconsulent blijft betrokken bij de jongere totdat de leerling weer naar school gaat. Wanneer kwalificatieplichtige jongeren niet naar school gaan, dan bestaat er geen recht op kinderbijslag. Leerplichtconsulenten kunnen dit melden bij de Sociale Verzekeringsbank en dit kan dienen als financiële prikkel voor ouder(s) en jongeren om te zorgen dat de schoolgang wordt hervat.

Langdurig relatief verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	0	0	1
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	1	0	1

Toelichting

De cijfers zijn nagenoeg gelijk gebleven. Deze doelgroep wordt ook opgepakt door consulenten die zich specialiseren in leerrecht. Zie 'leerrecht en preventie' voor meer informatie.

Luxe verzuim

Wat is luxe verzuim?

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij zonder toestemming van de school of van de leerplichtconsulent buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd. Vaak gaat het om een vakantie onder schooltijd. In veruit de meeste gevallen worden ouder(s)/ verzorger(s) verantwoordelijk gehouden voor dit verzuim, aangezien zij kinderen vaak meenemen op vakantie.

Luxe verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	20	31	10
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	2	0

Toelichting

Het cijfer bij leerplichtigen is te verklaren door de actie tegen luxe verzuim die team Leerlingzaken vlak voor de voorjaarsvakantie uitvoerde. Hiervoor werden willekeurig een aantal scholen geselecteerd. Van deze scholen zijn de verzuimlijsten van de vrijdag vóór de vakantie opgevraagd. Leerlingzaken bracht vervolgens huisbezoeken bij de afgemelde leerlingen om te controleren of er sprake was van ziekte, of dat zij eerder op vakantie waren gegaan. Met deze actie wilde het team een duidelijk signaal afgeven aan zowel scholen als ouders. De aanpak bleek opnieuw succesvol. Vorig schooljaar is deze actie ook uitgevoerd. Er zou gesteld kunnen worden dat deze een waarschuwende werking heeft gehad en wellicht bij heeft gedragen aan de daling in cijfers dit jaar.

Overig verzuim

Wat is overig verzuim?

Onder 'overig verzuim' vallen meldingen die niet onder andere verzuimcategorieën kunnen worden geregistreerd. Dit betreft onder meer het missen van lessen, herhaald te laat komen, vermoedelijk ongeoorloofd ziekteverzuim, evenals registraties van spreekuurgesprekken en adviezen. Bij overig verzuim is sprake van minder dan 16 uur verzuim in vier weken en dit hoeft niet door school te worden gemeld. Zolang de grens van wettelijk verzuim niet is bereikt, is de school verantwoordelijk voor het bestrijden van verzuim. Als de school zich zorgen maakt om de achtergrond van het verzuim kan dit een reden zijn om een melding van overig verzuim te doen. Op verzoek van de school kan de leerplichtconsulent preventief in actie komen. De leerplichtconsulenten organiseren in samenwerking met de middelbare scholen preventieve gesprekken op de school zelf. De school kan jongeren aanmelden voor het spreekuur van de leerplichtconsulent, zodat de leerplichtconsulent al in een vroegtijdig stadium in gesprek gaat over het verzuim.

Leerlingen met overig verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	54	46	38
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	18	13	10

Aantal meldingen overig verzuim	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	70	58	46
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	24	16	11

Toelichting

De tabel hierboven laat zowel het aantal leerlingen met een overig verzuim melding zien, als het totaal aantal overig verzuim meldingen. Het kan namelijk zo zijn dat er voor één leerling, meerdere meldingen worden aangemaakt. De stijging is te verklaren door de aanvraag van scholen voor het voeren van spreekuurgesprekken. Dit middel wordt vaker ingezet bij beginnend verzuim, en wordt geregistreerd als 'overig verzuim'. Ter preventie zijn er start- en evaluatiegesprekken met scholen gevoerd, en op VO-scholen worden spreekuurgesprekken gehouden. Van alle spreekuurgesprekken die gevoerd zijn voor zowel Alphen aan den Rijn als Nieuwkoop, bleek dat 89,5% van de jongeren na interventie stopte met verzuimen.

11.2 (Strafrechtelijke) Routes oplossen verzuim

Halt

Wat is een Halt-verwijzing?

In de Halt-straf schoolverzuim krijgen jongeren die verzuimen inzicht in de oorzaak en de gevolgen van hun gedrag en worden zij gemotiveerd weer structureel onderwijs te gaan volgen. Hun ouders worden nadrukkelijk bij de straf betrokken. De Halt-straf bestaat uit gesprekken met de jongere en ouders, een digitale leeropdracht over het spijbelgedrag, afspraken voor de toekomst en eventueel een werkopdracht. De inhoud en omvang van de straf zijn afhankelijk van het aantal verzuimde uren en de leeftijd van de jongere.

Halt-verwijzingen	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	1	1	1
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	1	0	1

Halt-verwijzingen	2024-2025
Succesvol afgerond	1
Negatief afgerond	0
Loopt nog	1

Toelichting

Het aantal Halt-verwijzingen is nagenoeg gelijk gebleven. De afronding van de Halt-verwijzingen houden we pas bij sinds schooljaar 2024-2025. Deze zijn niet negatief afgerond wat Halt een succesvolle interventie maakt.

Processen-verbaal

Wat is een proces-verbaal?

De aanpak van de leerplichtconsulent is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is. Een proces-verbaal is een zwaarder middel. We leiden alle leerplichtconsulenten op tot Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). Als een kind ondanks interventies van de leerplichtconsulent ongeoorloofd blijft verzuimen, kan de leerplichtconsulent ervoor kiezen proces-verbaal op te maken tegen de ouder(s)/ verzorger(s) of tegen het kind. Dit is mogelijk bij alle soorten verzuim. Het proces-verbaal is een rapport waarin de leerplichtconsulent verslag doet van het onderzoek naar het ongeoorloofde verzuim. Hierna kan het zijn dat ouder(s)/verzorger(s) zich moeten verantwoorden bij het Openbaar Ministerie en/of de rechter. Ook kan de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek doen naar de situatie.

Processen-verbaal	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	6	5	13
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	1	1

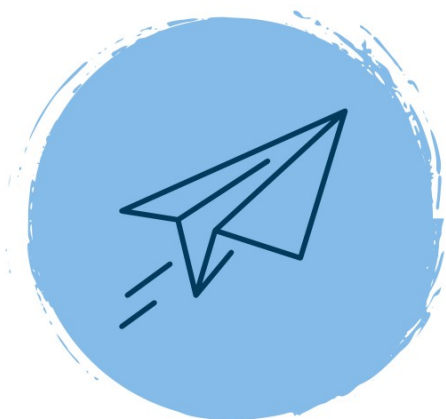
Processen-verbaal	Relatief verzuim	Luxe verzuim
Leerplicht Nieuwkoop	0	6
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	0

Toelichting

Het aantal processen-verbaal is stabiel gebleven ten opzichte van vorig jaar. Sinds schooljaar 2024-2025 registreren we ook op basis van welk soort verzuim de processen-verbaal zijn uitgedeeld. Opvallend is dat het merendeel betrekking heeft op luxe verzuim. Dit hangt samen met de extra aandacht die het team dit jaar heeft besteed aan luxe verzuim, onder meer in de vorm van de actie tegen luxe verzuim. Daarnaast speelt de inzet op de leerrechtgedachte een rol, juist bij de uitvoering van de wettelijke taken.

11.3 Vrijstellingen

De leerplichtwet kent twee manieren waardoor vrijstellingen kunnen ontstaan: van rechtswege of bij besluit. Bij vrijstelling van rechtswege beroepen ouder/verzorgers zich op vrijstelling en toets de leerplichtconsulent of aan de wettelijke vereiste is voldaan. Zo ja, dan ontstaat deze vrijstelling. Vaak betreft dit een vrijstelling voor het hebben van een schoolinschrijving. Bij vrijstellingen op basis van een besluit verzoeken ouders/verzorgers om een vrijstelling bij de leerplichtconsulent. Na onderzoek wordt besloten of de vrijstelling wordt afgegeven.

Vrijstellingen van rechtswege

Ongeschikt voor school wegens lichamelijke of psychische gronden

Wat is een vrijstelling artikel 5 onder a?

Het gaat bij een vrijstelling 5 onder a om kinderen die vanwege een lichamelijke en/of psychische beperking niet in staat zijn om onderwijs op een school te volgen. Ouders vragen geen toestemming, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Een onafhankelijke arts verklaart dat het kind niet in staat is om onderwijs te volgen, waarna de vrijstelling van rechtswege ontstaat. De arts kan voor één jaar vrijstellen, maar ook voor meerdere jaren. Een meerjarige vrijstelling wordt verleend aan jongeren die voor een langere periode of tot aan de leeftijd van 18 jaar zijn vrijgesteld wegens geen belastbaarheid voor het volgen van onderwijs. De vrijstelling zorgt ervoor dat we vanuit leerplicht niet meer betrokken zijn. Deze jongeren zijn vrijgesteld voor onderwijs en verblijven/ontwikkelen zich bij Kinderdagcentra zoals Ipse de Brugge. Er is geen terugkeer naar onderwijs te verwachten.

Vrijstelling art. 5 onder a 1 jaar	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	5	4	2
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	2	4	2

Vrijstelling art. 5 onder a meerjarig lopend	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	6	6	3
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	1	0	3

Toelichting

Het aantal vrijstellingen 5 onder a is stabiel gebleven.

Bezwaar tegen de richting van de school

Wat is een vrijstelling artikel 5 onder b?

Bij een vrijstelling 5 onder b geven ouders aan dat ze overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle binnen een redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Ouders hangen bijvoorbeeld het holisme of het salafisme aan. Ouders hoeven geen toestemming te vragen, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Ze zijn dan op grond van de Leerplichtwet 1969 van rechtswege vrijgesteld om hun kind op een school in te schrijven.

Vrijstelling art. 5 onder b	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	8	11	8
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	0	0

Toelichting

Het aantal vrijstellingen 5 onder b is licht gedaald. Dit kan te verklaren zijn door een verhuizing of dat een leerling 18 jaar is geworden. Deze vrijstellingen ontstaan van rechtswege, waardoor de gemeente hierin geen inhoudelijke rol heeft. Landelijk is het aantal vrijstellingen op basis van geloofs- of levensovertuiging de afgelopen jaren sterk toegenomen. Zoals in de terugblik is beschreven, is de strafrechtelijke route hierbij afgesloten. Dat betekent dat de gemeente bij twijfel geen strafrechtelijke stappen kan ondernemen. Op thuisonderwijs is momenteel geen structureel toezicht. Wanneer er zorgen bestaan over het welzijn van kinderen, wordt de meldcode gevolgd en zo nodig Veilig Thuis ingeschakeld.

Onderwijs in het buitenland

Wat is een vrijstelling artikel 5 onder c?

In sommige gevallen volgen kinderen (tijdelijk) onderwijs in het buitenland. Ouder(s)/verzorger(s) moeten hiervan dan bewijs aanleveren bij de leerplichtconsulent. Als ouder(s)/verzorger(s) de benodigde bewijsstukken aanleveren, dan zijn de kinderen van rechtswege vrijgesteld van de verplichting ingeschreven te staan op een Nederlandse school.

Vrijstelling art. 5 onder c	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	3	2	2
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	0	0

Toelichting

Het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5 onder c is stabiel te noemen. Deze vrijstelling ontstaat van rechtswege, waardoor wij hierin geen inhoudelijke rol hebben. Vaak gaat het om situaties waarin één van de ouders voor werk tijdelijk naar het buitenland moet.

Ander onderwijs voor kwalificatieplichtigen

Wat is een vrijstelling artikel 15?

De artikel 15 vrijstelling is bedoeld voor kwalificatieplichtige jongeren die op een andere wijze onderwijs willen volgen. De jongere volgt bijvoorbeeld een niet erkende opleiding, een cursus, een bedrijfsopleiding, of online onderwijs omdat fysiek onderwijs niet lukt. De leerplichtconsulent beoordeelt of het door de jongere gekozen plan voldoende onderwijs en kansen bevat.

Vrijstelling art. 15 kwalificatieplicht	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	3	6	5

Toelichting

Het aantal vrijstellingen op grond van dit artikel is licht gedaald. Dit betekent dat minder jongeren zich buiten het onderwijs, via een werkgever, verder zijn gaan ontwikkelen.

Vrijstellingen bij besluit

Vervangende leerplicht voor kinderen van 14 jaar of ouder (3a)

Wat houdt het in?

In sommige gevallen is een kind van 14 jaar of ouder niet geschikt om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3a toewijzen. Het kind mag dan 4 dagen in de week stagelopen en één dag in de week onderwijs volgen. Bij de aanvraag moet een plan van aanpak worden opgesteld door de school, met daarin een beschrijving van de onderwijsdoelen en de praktijktijd, dat voorziet in een begeleidingsprogramma ten behoeve van de jongeren en ouders.

Vervangende leerplicht art. 3a	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	0	0	1

Toelichting

Dit type vrijstelling is stabiel gebleven en wordt binnen onze gemeente nauwelijks gebruikt.

Vervangende leerplicht laatste schooljaar (3b)

Wat houdt het in?

In sommige gevallen is een kind niet geschikt is om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3b toewijzen. Een kind kan dan vervangende leerplicht krijgen voor het laatste schooljaar dat het kind leerplichtig is. Daarmee kan het kind toegelaten worden tot een opleiding op het mbo. Bij de aanvraag stelt het mbo een plan van aanpak op, met daarin een beschrijving van de onderwijs- en vormingsdoelen, waaronder algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs, en ook de wijze waarop arbeid van lichte aard zal worden verricht, naast het volgen van onderwijs.

Vervangende leerplicht laatste jaar art. 3b	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	3	2	0

Toelichting

Dit type vrijstelling is nagenoeg stabiel gebleven.

Gedogen dat kwalificatieplichtigen tijdelijk geen onderwijs volgen

Wat is een gedoogbeschikking?

Een gedoogbeschikking houdt in dat kwalificatieplichtige jongeren die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt en daardoor dreigen te verzuimen tijdelijk geen onderwijs volgen. Hiervoor moeten zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. In de meeste gevallen doorloopt de jongere een studie-loopbaantraject van 8 tot 13 weken;
2. De jongere is aangemeld en start zo snel mogelijk met een nieuwe opleiding;
3. De jongere verricht arbeid voor minimaal 24 uur per week in de periode dat tijdelijk geen onderwijs wordt gevolgd.

Gedogen vrijstellingen art. 15	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	0	0	1
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	1	1	0

Toelichting

Het aantal gedoogbeschikkingen is nagenoeg stabiel gebleven. Een gedoogbeschikking wordt meestal ingezet wanneer een verkeerde studiekeuze is gemaakt en de gewenste opleiding niet direct aansluitend kan starten. Omdat niet alle mbo-opleidingen flexibele of meerdere startmomenten kennen, blijft het in sommige gevallen nodig een gedoogbeschikking af te geven. Dit blijft onderwerp van gesprek tussen de gemeente en de mbo-instellingen.

11.4 Leerrecht en Preventie

Binnen Team Leerlingzaken komt cluster TOON (Trajecten onderwijs en ontwikkeling) in actie bij schooluitval van jongeren waarbij het ze niet lukt om via het onderwijs tot ontwikkeling te blijven komen. De leerrechtconsulenten uit het cluster TOON kunnen meer tijd en aandacht geven aan drie specifieke doelgroepen, zodat iedere jongeren de kans krijgt op ontwikkeling. Het positioneren van de leerrechtconsulent op de specifieke doelgroepen heeft een significante impact gehad op de ondersteuning van deze jongeren binnen onze gemeentegrenzen. Ook vanuit de leerplichtconsulenten wordt ingezet op vroeg signalering en preventie van verzuim. Op de VO-scholen worden regelmatig spreekuur gesprekken gehouden wanneer er sprake is van beginnend schoolverzuim en wordt er maatwerk geleverd op dit verzuim niet te laten oplopen.

Maatwerk contacten

Wat is een maatwerk contact?

Onder 'maatwerk contacten' worden de incidenten geteld die niet onder de andere soorten contacten vallen. Leerrechtconsulenten bemiddelen bijvoorbeeld bij conflicten tussen ouders en school, om te zorgen dat het conflict niet ten koste gaat van de schoolgang en het kind. Ook zijn leerrechtconsulenten betrokken bij kinderen waar zorgen om zijn. De leerrechtconsulent kan betrokken raken op verzoek van de school, hulpverlening, ouder(s)/verzorger(s) of de jongere zelf. Maatwerk contacten typeren zich als korte consultmomenten en niet als trajecten.

Maatwerk contacten	2024-2025	2023-2024	2022-2023
Leerplicht Nieuwkoop	40	29	30
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	16	15	22

Toelichting

Het totaal aantal maatwerkcontacten is gestegen. Onder maatwerk vallen onder meer adviezen aan scholen en ouders. De toename hangt samen met de frequentere fysieke aanwezigheid van Team Leerlingzaken op scholen, waardoor informele vragen sneller en laagdrempeliger worden opgepakt.

Doelgroepen van leerrecht

Thuiszitters

Een leerling die langer dan 4 weken vrijwel continue (richtlijn 90%) ongeoorloofd verzuimt, geen vrijstelling heeft en geen startkwalificatie heeft, of niet staat ingeschreven op een school. Er kunnen hier verschillende redenen voor zijn, bijvoorbeeld:

- Leerling wil niet naar school;
- Ouders sturen hun kind niet naar school;
- Er is geen overeenstemming tussen ouders en school over een passende onderwijsplek. Dit betreft zowel het ontbreken van een passend onderwijsaanbod als een passend onderwijs-zorgaanbod.
- Leerling heeft geen schoolinschrijving (absoluut verzuim).

Let op:

- Leerlingen met psychische problematiek worden als ziek beschouwd (geoorloofd afwezig, dus risicoleerling);

Team Leerlingzaken biedt in deze gevallen twee oplossingsrichtingen: advies (meedenken over mogelijke opties) of regie (waarbij er wordt aangestuurd op het opstellen van een zorgplan inclusief leerdoelen met als perspectief terugkeer naar onderwijs). Als terugkeer naar het onderwijs geen optie is, dan volgt er een vrijstellingsroute.

Risicoleerlingen

Een risicoleerling is een leerling die:

- Gedurende 4 weken structureel (wekelijks terugkerend op vaste momenten) geoorloofd verzuimt wegens medisch of psychische omstandigheden (artikel 11d LPW);
- (Deels) geschorst is (artikel 11c LPW);
- Leertijdvermindering heeft (artikel 12 WEC);
- Maatwerk in onderwijstijd ontvangt.

De leerrechtconsulenten sluiten aan bij de grote overleggen op de scholen (zorg advies teams). De focus ligt op het opstellen en uitvoeren van een zorg-/onderwijsplan. Indien nodig pakt de leerrechtconsulent proces regie als onderwijs en zorg er niet gezamenlijk uitkomen.

JIKP'ers (jongeren in kwetsbare posities)

Dit zijn jongeren die vanuit het praktijkonderwijs (pro) of voortgezet speciaal onderwijs (vso) zonder diploma uitstromen naar een entreeopleiding van het mbo. Team Leerlingzaken biedt deze jongeren ondersteuning door middel van advies zonder hierbij de nadruk te leggen op dwang via het strafrecht als het deze jongere niet lukt om naar school te gaan. De focus ligt hier op ontwikkeling. Door begeleiding naar werk of dagbesteding blijven deze jongeren zich ontwikkelen.

Werkwijze

Met deze aanpak biedt team Leerlingzaken zowel advies als regie, afgestemd op de specifieke situatie van de jongere. Doel is om via samenwerking met verschillende ketenpartners een duurzame oplossing te vinden voor iedere jongere. Toekomstperspectief en het voeren van regie zijn hierin leidende begrippen.

Toekomstperspectief

Voor elke jongere is toekomstperspectief belangrijk. Vanuit team Leerlingzaken kunnen wij meedenken in het opmaken van het routeplan naar het gewenste toekomstperspectief. Wat is helpend en wie heeft de jongere daarbij nodig? Hoe eerder wij betrokken zijn, hoe gericht we kunnen inzetten op een continu ontwikkelplan voor de jongere.

Procesregie

De leerrechtconsulenten pakken procesregie waar nodig. Als procesregisseur verbinden we onderwijsspecialisten en zorgspecialisten aan elkaar. Door regie te voeren is het nu mogelijk om gerichte perspectiefplannen te ontwikkelen die aansluiten bij de unieke behoeften van elke jongere. De perspectiefplannen zijn een geïntegreerde aanpak waarbij onderwijs, zorg en diverse maatschappelijke organisaties de krachten bundelen. Dit versterkt de ondersteuning en vergroot de kans op succesvolle uitkomsten voor de jongeren.

Cijfers leerrecht

Vorig jaar waren de cijfers met betrekking tot leerrecht niet uitgesplitst tussen Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Dit omdat leerrecht en de aanpak nog erg in ontwikkeling waren. De aanpak zetten we door en daarom zal sinds dit schooljaar een splitsing worden gemaakt tussen gemeente Alphen aan den Rijn en gemeente Nieuwkoop. Daarom zullen de cijfers van afgelopen jaar niet worden weergegeven om verkeerde interpretaties te voorkomen.

Caseload en workload

Team Leerlingzaken werkt zowel met een (actieve) caseload als met een (passieve) workload. Bij de actieve caseload zijn wij direct betrokken voor het geven van advies en het oppakken van regie. De passieve workload bestaat uit potentiële jongeren waar wij actief betrokken bij kunnen raken. Deze jongeren worden besproken met onze Samenwerkingsverbanden (SWV Rijnstreek en Samenwerkingsverband VO/VSO Midden Holland Rijnstreek) tijdens het thuiszitters-risicoleerlingen overleg. De JIKP'ers hebben wij in ons vizier door gebruik te maken van de Intergrid-module GRIP JIKP'ers. In dit hoofdstuk bespreken we de jongeren waar TOON actieve inzet op heeft gepleegd.

Nieuwkoop	2024-2025
Actief aantal jongeren	24

Actieve incidenten	2024-2025
Thuiszitters	9
Risicoleerlingen	15
JIKP'ers	0
Totaal incidenten	24

Hierna volgt per groep een toelichting. Daarbij wordt ook aangegeven bij welke partij de regie ligt om de ontwikkeling van de jongeren te stimuleren en te waarborgen.

Thuiszitters

Thuiszitters afsluitreden	2024-2025
Zorgplan loopt	6
Terug naar school	3
Risicoleerling	0
Vrijstelling	0
Niet succesvol	0

Regie belegd bij	2024-2025
School	1
Zorg	7
JIP	0
Ouders	1
Overig	0

Toelichting

De extra aandacht en inzet van cluster TOON heeft zichtbaar effect gehad. Van de 9 thuiszitters zijn er inmiddels 3 weer (terug) naar school gegaan. Voor ruim tweederde van de jongeren is bovendien een zorgplan opgesteld, dat actief wordt uitgevoerd in samenwerking met de betrokken partijen. Hiermee wordt niet alleen gewerkt aan een passende terugkeer naar onderwijs, maar ook aan het creëren van duurzame ondersteuning rondom de jongeren.

Risicoleerlingen

Risicoleerlinge afsluitreden	2024-2025
Zorgplan loopt	10
Geen risicoleerling meer	5
Geen succes	0
Vrijstelling	0
Alternatief traject	0

Regie belegd bij	2024-2025
School	10
Zorg	5
Ouders	0
Overig	0

Toelichting

In de gemeente Nieuwkoop heeft cluster TOON een bijzonder succes geboekt: 100% van de risicoleerlingen valt inmiddels niet langer in deze categorie. Dankzij de gezamenlijke inzet van onderwijs en zorg, en het opstellen van heldere perspectiefplannen, hebben alle betrokken jongeren hun schoolloopbaan weer kunnen oppakken. Dit laat zien dat een integrale en op maat gemaakte aanpak daadwerkelijk effect heeft en bijdraagt aan het voorkomen van uitval.

JIKP'ers

JIKP'ers afsluitreden	2024-2025
Werk	0
Alternatief traject	0

Regie belegd bij	2024-2025
School	0
Zorg	0

Gemeente Nieuwkoop

Teylersplein 1
Postbus 1
2460 AA Ter Aar
Telefoon 14 0172
info@nieuwkoop.nl
www.nieuwkoop.nl

Gemeente Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon 14 0172
gemeente@alphenaandenrijn.nl
www.alphenaandenrijn.nl

